

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELKELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Szemfényvesztő politika.

— november 15.

A Tisza-kormány a képviselőház szombati ülésén elsütötte azt az „óriási meglepetést”, amelyet a nemzet számára tartogatott: egy szinpadias jelenet keretében bejelentette a miniszterelnök, hogy a kétéves katonai szolgálatot már a jövő évben behozzák s ígéretet tett aziránt is, hogy a honvédséget tüzérséggel látják el.

A szinpadiassághoz tartozott, hogy a bejelentések hallatára a szabadelvű pártot mámoros lelkesedés kapta el s hogy azonnal a kormány melletti hangulatkeltés munkájába fogtak az ellenzék amaz elemei, amelyeket eddig az általános ellenzéki harcizaj elnémitott. „Nemzeti vívmányokat” kiáltanak itt is, ott is s mi sem természetesebb, hogy már is azt hangoztatják, hogy ezek a „vívmányok” éppen megfelelő árát teszik a házszabályrevízióknak, tehát az ellenzék szereljen le.

De hát nemzeti vívmány-e csakugyan a kétéves szolgálat és a honvédtüzérség? Ha a magyar ifjak a jövőben 3 év helyett 2 esztendeig fognak szolgálni, azzal még magának a nemzetnek a közös hadsereghez való áldatlan viszonya hajsza-

nyit sem változott meg. Nem is nemzeti vívmány a kétéves katonai szolgálat behozatala, hanem a nemzetre nézve tisztán szociális érdek, az uralkodóházra nézve azonban elsőrendű dinasztikus érdek.

Akiket annyira elfog a mámor a legujabb katonai vívmány hallatára, gondolják meg, hogy minő óriási áldozatigényel annak életbe léptetése a nemzet részéről, emberben és pénzerőben. Ha a tényleges szolgálati kötelezettség a jövőben két esztendeig fog tartani, a hadvezetőség és a kormány bizonyára erélyesen követelni fogja az ujonclétszám tetemes — talán egy egész harmaddal való — fölemelését, — mert a mai sorhadi létszám csakis így éretik el. A nemzeti vívmány tehát az lesz, hogy ifjaink ugyan csak két évig, hanem ezekkel és ezekkel nagyobb számban fogják az anygából viselni. Ami pedig a pénzkérdést illeti, ijesztő nagy ama milliók száma, amelybe ennek a reformnak az átmeneti megvalósítása, aztán pedig a föntartása kerülni fog. A kiképzett katonaság száma azonban tetemesen növekedni fog, a közös és németnyelvű „meine Armeé” óriási arányokban erősödik s ez talán nem is annyira a nemzet, mint inkább a dinasztia

érdeke. Hát a nemzet tisztán szociális szempontból behozza ezt az újítást, azért csak a dinasztia mondhat köszönetet a nemzetnek és nem megfordítva.

Különben is az ujonczmegajánlást a nemzetnek joga van föltételekhez kötni s a nemzet e joga a szolgálati idő meghatározására is kiterjed; micsoda ámitás és képmutatás tehát a nemzet jogainak érvényesülését a dinasztiaól kicsikart, „vívmánynak” föltüntetni. Minő bűnös konfundálása az a dinasztia és a nemzet alkotmányos jogkörének, hogy ajándékképpen akarják elfogadtatni a nemzettel azt, amiért csak a zsebébe kell nyulni.

Hát a honvédtüzérség? Evek óta halljuk, hogy a hadvezetőség szaporítani akarja a tüzérséget, az tehát — bármily formában történik — újra a hadseregre támaszkodó összbirodalmi törekvés érdeke. Szó sincs róla, a honvédtüzérség régóta betöltésre váró kívánság, de nem vívmány, mert azzal egyidejűleg megkapják az osztrákok is a Landwehr-tüzérséget. S aztán, ha most annyira odáig van a kormánypárt a honvédtüzérség miatt, hát miért nem létesítette azt már régen, mikor az ujonczmegajánlás joga erre elegendő módot adott?

A szivbillentyűk elégtelensége.

Irta: **Andorka Sándor.**

Azt mondom magának, kedves Margit, ne olvassa el ezt a tárczát, nem magának való. A czime ringatja tévedésbe, mintha valami elsőrangú szerelmi ügy lenne szőnyegen, pedig hát erről szó sincs. Fiatal és öreg orvosok tudják, hogy a szivbillentyűknek, főképen ha elégtelenek, nincs sok közük a szerelemhez. De ha mégis elolvassa, ám lássa, hogy majd nem alszik az éjjel.

Hogy mért írom meg hát mégis azt, ami ezután a hangulatos bevezetés után következik. Ha maga tudná, hogy egy tárczának megírása néha mily jelentéktelen dolgokon mulik. Például most is. Az ember egészen ártatlan képpel bejön a szerkesztőségbe, cigarettázni kezd és kutatja, vajjon főszerkesztője nem felejtette-e asztalán szivaros tárczáját, miközben eme főszerkesztői asztalon megpillant szép rendben odakészített kívánatos papirszeleteket. Formáskutyanyelveket. E kutyanyelvek azt hiszik, hogy az ország sorsa fog rajtuk hánytorgni, e miatt roppant hivalkodva villognak a zöld posztón. Ekkor lép közbe a kutyanyelvek

végzete, politikáról szó sem lesz és születik a tárcza.

Tehát Emma nagysám, a pompás bálkirálynő, (ugyanis ha már bálról van szó, mindjárt a bálkirálynőt illik elővenni) csapata élén végig mustálja a termet, van-e még ifju, kinek szivét nem zuzta össze ma este. Csakugyan fölfedez egyet, Szárazberky személyében, ki unatkozva támogatja a terem egyik márvány oszlopát. Rögtön elő is veszi:

— Maga nem tánczol, Szárazberky?

— Oh nem, mert a szivbillentyűim elégtelenek.

— Elismerésre méltó ügyesség, hogy tökéletes ostobaságot mondjon. Az ember tudtommal nem a szivbillentyűivel tánczol, hanem a lábával.

— Az igaz, csak egyet nem tud, hogy mi a szivbillentyűk elégtelensége.

— No, azt csakugyan nem tudom, de azt látom, hogy valahány mulatság, maga nem nagyon töri magát a táncz után. Már azt hittük, igazán, nem tud tánczolni.

Szárazberky elmosolyodott, aztán megköszönte, hogy kegyesek voltak neveltetése körül ily hiányokat föltételezni. Mert ez a

Szárazberky ilyen unalmas tudott néha, pedig kár, mert amugy igen jó növésű, elegáns ur volt.

— Hanem leányok, fordult most a hódító Emma barátaihoz, ebből a szivbillentyűből, vagy miből, alighanem valami ravasz mesét fog nekünk Szárazberky kiészneli. Halgatjuk a meséjét.

— Nem mese az, gyermek, hanem örökség. Minden embernek van keze, lába, orra, szeme és van szivbillentyűje. Olyan, amilyen, de legtöbnyire mégis olyan, amilyent kedves szüleitől örökölt. Eza billentyű minduntalan nyílik, záródik, egyes kiválasztottaknál pedig az évek során át összefog zsugorodik. És ha már annyira összehuzódott, hogy teljesen zárni nem elég nagy, beáll a szivben a nagy kravall, mire nyomban átvándoroltunk ama bizonyos jobb hazába. Ezt az ügyet közönségesen szivszélhűdésnek nevezik s én ilyen billentyűkkel rendelkezem.

— Igazán meggható, de mi köze van a tánczhoz?

— Több mint gondolná. Minden erősebb mozgás siettetli az összehuzódásukat. Gyertek leányok. Ennyi orvosi tudás nekünk épen elég ma estére. De azt meg-

A „Hungária kávéház”

zenekara által. Kitűnő italok, hideg büffet,

a helybeli és vidéki intelligencia találkozó helye, hol minden kedd, csütörtök szombat és vasárnap **Zene-estély tartatik**

saját termésű boraim. — Kiváló tisztelettel

felváltva **RÁCZ KÁROLY** és **MAGYARI TESTVÉREK**

Weichinger Károly.

Igy megítélve a dolgokat, Tisza nyilatkozata nem más, mint újabb áldozatok igénylő kiszámíthatlan katonai köve elések bejelentése, oly követeléseké, amelyeket közönséges taktikából nemzeti izü édes ostyában adnak be az országnak s talán a kormány ravaszsága és képmutatása még odáig is terjed, hogy a házzabályrevízió elleni harc megszüntetését kívánja érte.

Nem, a kormány sakkhuzásának a legtávolabbról sem szabad érintenie a revízió ellen megkezdett harcot. A szólásszabadságot, a nemzetnek abban biztosított ujonczmegajánlási és budgetjogát legkevésbé szabad korlátozni vagy pláne elkobozni engedni akkor, amidőn éppen e két jog szabad gyakorlására oly végtelen szükség lesz, ha majd a bejelentett katonai reformok megvalósítására kerül a sor. Ha pedig ezek a „vivmányok“ az obstrukció lecsönnesítésére adtak, akkor ez nemcsak hogy nem indokolja meg az obstrukció leszerelését vagy éppen lehetetlenné tételét, hanem egyenesen azt parancsolja a magyar nemzetnek, hogy a parlamenti ellentállás jogához körömszakadig ragaszkodjék s az obstrukciót, mint a nemzeti haladás egyetlen eszközét, állandósítsa.

Jól értjük, miért állott elő a kormány a „nemzeti meglepetéssel“ éppen a jelen időkben s nem pedig komoly és nagy alkotások rendjén. Utolsó, cinikus számítással fölépített kísérlet ez, hogy a nemzeti közvéleményt a maga számára megnyerje. A nemzet azonban távolról sem ül föl ennek a szemfényvesztésnek, amely nagyon is

átlátszó fogása az osztrák császári hatalom mézesmadzagos politikájának.

Hogy a kétéves katonai szolgálat kérdésében milyen álláspontot foglalunk el, az attól függ, hogy ezen a réven nem akarja-e újból rettenetesen megszarolni pénzben és vérben a nemzetet a kormány, a honvéd tüzérséget pedig igenis létesítendőnek tartjuk, nem mint királyi ajándékot, hanem mint egy törvényes és természetes jogunk teljesülését, habár tartunk tőle, hogy az a közöshadseregbeli tüzérségnek csak alárendelt alkotórésze lesz. Hanem az országgyűlési szólásszabadság védelmében tántoríthatatlanul harcolunk tovább s harcolnia kell az ellenzéknek is, mert nemzeti életünk biztosítékait semmiféle árért eladni nem szabad.

sz. a.

A „Good Templar.“

— Védelem az emberirtó ellen. —

— november 15.

Mindazon tényezők között, melyek a testi, erkölcsi és szellemi elfajulást létre hozzák, az emberiség elkorcsosulását nemzedékekről-nemzedékekre elősegítik, az általános haladásnak és fejlődésnek útját állják: egyik legelső helyet foglalja el az alkohol.

E méreg fogyasztása feltűnő mértékben terjed a társadalom minden osztályában és terjedése ijesztő nyomokat hagy hátra. Tönkre teszi a szervezetet, alássa az erkölcsi és szellemi életet, előidézi az utódok elkorcsosulását, bűnre csábít és elmebajokra hajlamosít és ilyenképen nemcsak az egyénnek, de a társadalomnak egyik legkomolyabb ellenségét képezi. Az alkoholizmust méltán lehet az emberiséget pusztító legnagyobb népbetegségek: a tuberkulózis és bujakór vetélytársainak tekin-

teni. Az alkohol következtében évente tízezerrel halnak az emberek. A kórházakat, tébolydákat és fegyházakat, a hülyék és siketnémák intézeteit nagyrészt e méreg szerencsétlen áldozatai töltik meg, miért is az ellene való védekezés a társadalom egyik legkomolyabb és legnemesebb feladatát képezi.

A nyugati kulturállamok már régen felismerték ennek szükséges voltát és évtizedek előtt megindították a harcot az alkoholizmus leküzdésére. A társadalmi mozgalmat mindenütt követte és támogatta a törvényhozás segítségével és hogy e két tényezőnek együtt működése mily nevezetes eredménnyel járhat, annak gyönyörű példáját szolgáltatja Norvégia, amelynek lakosságát, kulturáját, erkölcsi és szellemi haladását szinte csodálatos módon kifejlesztette a sikerrel keresztülvitt s már fél-század előtt megindított abstinens mozgalom.

Nálunk ellenben még jóformán semmi sem történt a veszedelmek elhárítására, noha Magyarország szellemi és társadalmi elmaradottsága égetően sürgeti az alkoholizmus elleni erélyes küzdelmet. A kulturának fokát elárulja a statisztika, amelynek értelmében a lakosság 43 százaléka analfabéta (mialatt Norvégiában egyetlen ilyen sem akad). Gyarló szociális állapotainkról pedig eleget beszél az a százezer magyar, mely évente hazáukból kivándorol. Majdaem ennyire rug évről-évre a tüdővészben elhaltak száma is, melynek egyik jelentékeny forrását szintén az alkoholizmus képezi. A lakosság elkorcsosulását bizonyítja a katonai mértek leszállításának szüksége és az a szomorú körülmény, hogy a fegyházak és tébolydák évről-évre szűkeknek bizonyulnak. Pedig a fegyenczek és elmebajosok szaporodása egyenesen az alkoholfogyasztás terjedésének gyászos eredménye és éppen az elmebetegek számának feltűnő növekedése indította Angliát is újabban az iszákosság terjedésének törvényes meggátítására.

Azon orvosok, kiknek alkalmuk van a szervezetet hosszabb időn át a bonczasztalon tanulmányozni, különösen tapasztalhatják azon romboló hatást, melyet a szesz italok szokványos élvezete éppen a legnemesebb szervekre kifejt és amelyek egyrészt hosszadalmas, súlyos betegséget tartanak fenn,

mondom, hogy holnap az egész ügyet megkérdem a házi orvosunktól és jaj lesz magának, ha csak úgy kitalálta. Ezzel már el is lebegtek a többi tündérek forgatógáiban.

Szárászberky később kiballagott az előcsarnokba cigarettázni és mihamar elfelejtette az egész históriát. Midőn pedig a cigaretta végét eldobta, hirtelen megszédült és elvágódott a márvány koczkákon. Estében még volt ideje arra gondolni, hogy korábban érte el apának sorsa, de így sem baj. Önkénytelenül elmosolyodott a mind végig udvarias emberek mosolyával, ne lássák ijátségtől eltorzulva az arcját. Ez a nyugalom is ősi örökség volt. Mire szép, barna feje a kőhöz vágódott, már nem érezte a koppanást.

Szép temetése volt. Megsíratta néhány gyöngye szívű kis leány, kiknek Emma könyvek közt tartott előadást a szívbillentyűk elégtelenségéről. Azután nem ment egy hétig zsurra, de egy hét múlva már elment és a világ tovább forgott az ő keserű levében, bár hogy miféle ló volna ez és miért éppen keserű, azt én bizony nem tudom magának megmondani.

Mikor Szárászberky fölébredt, az első amit meglátott, az volt, hogy semmit sem lát. olyan pokoli sötétség vette körül. Másodszor pedig azon csudálkozott, mért fekszik ő ruhástól az ágyban. Na persze, tegnap bál volt, nyilván pezsgőztek a végén és ő jól be lehetett állítva. Hanem, hogy az inasa azt észre nem vette! El fogom

csapni a szemtelen gazembert, gondolta, míg kezével a csemetyű gombja után nyúl: keze falba ütődik. Aztán meg micsoda füstökkel vegyes deszkaszag érezhető itten.

Fel akar ülni, a fejét jól odavágta valamihhez. De hát hol vagyok én? De hisz ez koporsó!

Szárászberkynek a kétségbeesés pillanatában eszébe jut a báli szerencsétlensége és borzalmas valóra ébred. Marhák, gyilkosok! Eltemettek!

Irtózatoss kiáltásba tört ki. Segítség, emberek! megfulok, segítség, mert megfulok.

Nincs veszteni való idő. Gyorsan megfordul és háttával emerföldről erővel faszti a koporsó fedelét. A kétségbeesés megkészeríti erejét, ricsog a fedél, egy ujjnyira enged, a nyíláson friss levegő tödül be. — Meg kell támasztani!

Jobb lábáról lerugja a félezipőt, de kezével nem éri el. Fölrántja a lepedővel, már elérte, megvan. Beszorítja a nyílásba.

Néhány pillanatra most megpihen, aztán rajta ismét. Közben szüntelen segítségért kiáltoz és öklével, lábával döngöti a koporsót. Mindhiába, szűk börtöne deszkaburkolatban van, a fedél most már nem enged tovább. A burkolat fölött mázsányi föld.

A szörnyű küzdelemben csorog róla a verejték. Csak levethetné kabátját. Mit levetni! Lehasogatja testéről. A levegő pedig már megint fűledt, tikkasztó, fojtó. Segítség emberek, élni akarok, segítség!

Erőtlenül hull vissza, azután újra kezdi tusáját a halállal, még vadabb kétségbeeséssel. A homlokát egy szögben fölhasította, ragadós nedv csorog a párnára, de nem érzi. A fejét soha sem érzett nyílások hasogatják, teste izzó, mintha fölforralt vérben fetrengene. Még néhány erőfeszítés, aztán fuldokolva esik arczra. Már eszméletlen állapotban a párnát harapdálja.

Azután tüzek gyulnak ki körülötte. Csupa lángnyelv. Keresztül lát a koporsó falán, a földön, az egész földön. Ott mindanütt csontvázak fekszenek szép sorjában, de a halálfejek mind őt nézik szörnyű szemüregekkel. Gyorsan gyulnal ki a mécesek, már ezer, már talán egy millió. Most összefolytak egy lángtengerbe.

Es ez a nagy láng mind csak őt égeti. Szabadulni akar még egyszer, utoljára. Minduntalan ide-oda kapja fejét, mely most egy egész égő pokol.

De már esőnd van. A véres fej lehatatott a véres párnára. Összetördelt ujjai marokba szorultak, arczra borulva fekszik s ha nem háborgatják az élők, így fog már feküdni egy örökkévalóságon át.

Az élők pedig vidáman járnak a sírhalmok között és soha meg nem tudnak semmit az alattuk lefolyt tragédiákról.

máskor a gyakran fölötté korai halált idézik elő.

Mindezekkel szemben azon ellenvetések, melyeket az alkohol barátai — sajnos, akárhányszor maguk az orvosok is — minduntalan hangoztatnak, nevezetesen, hogy az alkohol melegít, táplál, vagy erősít, nemcsak, hogy nem állják meg a tudományos bírálatot, de egész kétségtelessé tették idevágó pontos vizsgálatok, hogy mindezeknek az ellenkezője igaz. — A meleg érzése csalóka tünet, valósággal a szervezet 4-5 tized fokkal lehül nagyobb mennyiségű alkohol folytán, erőt pedig nemcsak, hogy nem ad, de már kis adagban is rabol Nansen és Johansen egy csepp szeszes italt sem fogyasztottak rettenetes északsarki utjuk alatt és ők maguk bevallják, hogy csak abstinenciájuknak köszönhetik, hogy élve visszakerültek; ami pedig az alkohol tápláló hatását illeti, bizonyára nem szöghalhat táplálékul oly szer, mely a szervezetre méregként hat.

Az alkohol ellen csakis abstinenciával, a szeszes italoktól való teljes tartózkodással lehet eredményesen küzdeni. Csakis így menekülhetünk biztosan az alkohol csábja és veszedelmei elől és csakis ez által lehetünk hatással és példaadással környezetünkre és embertársainkra, kiket e veszedelmektől szintén meg akarunk menteni. Kell, hogy a társaságot is áthassa az a meggyőződés, hogy e bódító méreg nélkül sokkal jobban és kellemesebben lehet az együttléte idejét eltölteni és hogy az ivástól való tartózkodás éppenséggel nem szűgyen, sőt erény.

Az is kétségtelen immáron, hogy az alkoholizmus, mint társadalmi betegség ellen a küzdelmet csakis szervezkedés által lehet sikerrel fölvenni. S ha a külföldön a legszebb eredményeket mutatják föl a téren (például csupán Angliában 5 millió abstinens van); miért nem lehetne remélnünk, hogy a most megindult mozgalom hazánkban is megbirkózik az emberiség e veszedelmes ellenségével.

Csak nem régen alakult meg az alkoholizmus elleni küzdelem legnagyobb sikereket elért nemzetközi „Good Templar” rend egy fiókja (ugyevezett páholya) Budapest és máris három ilyen páholy van a fővárosban, melynek tagjai — nagyobb részt munkások, orvosok és egyetemi hallgatók — fogalmat tesznek arra, hogy soha szeszes italt nem isznak és azzal másokat sem kínálnak meg.

A rend a legdemokratikusabb alapon áll, amennyiben tagjai között nemi, vallási, nemzetiségi, vagy társadalmi különbséget nem ismer, az egész világon elsősorban, több millió tagot számoló családot képez, kik egymást testvérekül tekintik, és kitűnően szervezett hadseregét képezik az alkoholizmus elleni küzdelemnek. A vidéki városok közül immáron Pozsony, Sopron, Kecskemét, Ujpest, és Nagybecskerekken alakult meg egy-egy ilyen abstinens egyesület s reményünk van arra, hogy e nemes célú, az emberiség haladásáért, és boldogulásáért küzdő egyesület Debreczenben is mielőbb megalakul.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Az érettségi reformja.

A közoktatásügyi miniszter elrendelte tavaly az érettségi vizsgálat régóta sürgetett revízióját s a részletek kidolgozásával az Országos Közoktatásügyi Tanácsot bízta meg. Ennek albizottsága, mely Alexander, Heinrich és Finánczy egyetemi tanárokból alakult, elkészítette a részletes javaslatot, az állandó nagybizottság elfogadta s most körutjára indult a javaslat, hogy az illetékes körök hozzászólhassanak, mielőtt törvénynyé válnék. A javaslat fontos pótlásokat, változtatásokat öhaj, de lényegében s elvileg feltétlenül fentartandónak véli a maturát. Ellenzi e vizsga színvonalának leszállítását, de másrészt a tanulók iránt való atyai jó indulatot sürgeti. A sédahuzást határozottan eltiltja az önálló gondolkodás kipuhatólására

alkalmas közvetlen kérdést teszi törvénynyé. Valameiyes visszatérés látszik ugyan a legrégebbi szabályzathoz, amennyiben a gimnáziumi tanulót görögéből és németből, a reáliskolait pedig francziából és szóbeli vizsgálatra állítja, de könnyit rajtuk azzal, hogy e tárgyakból az írásbeli végleg mellőzni kívánja. E szerint a gimnázium eddigi öt írásbelije helyett marad három: értekezés magyar nyelven egyedül a magyar irodalom köréből; fordítás latinból magyarra; végre egy algebrai és egy geometriai tételnek kidolgozása. A reáliskolában elmarad a fordítás magyarból francziára. A magyar irodalmi feladat kitűzésének eddigi módját, mely szerint a tanuló a középiskolai tananyag három különböző köréből vett tételek közül szabadon választhat, — a bizottság célszerűtlenné tartva, javasolja, hogy a tétel az összes tanulókra nézve egy és ugyanazon tanulmányi körből és pedig a magyar irodalom köréből vétessék. Egy elégtelen — bármelyik tárgy legyen — senkit sem tarthat vissza a szóbelitől. Ettől a vizsgáló bizottság csak akkor utasíthatja vissza a tanulót, ha mind a három, vagy két írásbelije elégtelen. A szóbelinek szokásos szigorítása érvényben marad. A szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai a gimnáziumban: 1. A magyar nyelv és irodalom. 2. Latin nyelv és irodalom. 3. Görög nyelv és irodalom. 4. Német nyelv és irodalom. 5. Magyarország története. 6. Matematika. 7. Fizika. Ez általános részen kívül a javaslat szerző bizottságnak s vele a Tanácsnak figyelme minderre kiterjed, ami a vizsgálat módszerére s a vizsgálat befejezésekor szükséges ugynevezett elbírálásra vonatkozhatik. Bizonyos mértékig valódi új szakasz ez, amelyet az évek hosszú során tapasztalt s helyesnek bizonyult helyi eljárások s a gyakorlati élettel együtt fejlődő tudományos célok sugallottak. A kérdések írásba foglalása azért, hogy a tanuló sédákat hozzon, szigorúan tilos. Általában arra kell törekedni, hogy a vizsgálat menetében a kellő közvetlenség érvényesüljön s belőle minden merevség kimaradjon. A Poros országban divatos s néhol nálunk érvényes kompenzációt, mely szerint az esetleges elégtelen egy más jeles érdemjegynek jóra, vagy erről elégségesre szállítása kiegyenlíti, a „Javaslat” a dolog természetét szerint szigorúan megtiltja, mert a vizsgálatnak komolyságát is, a tanulók igazságos elbírálását is megakasztja. Az érdemjegyeket s az érettségi ismételtsére vonatkozó eddigi intézkedéseket a „Javaslat” változatlanul hagyja. E szerint a teljes ismételtes csak egy ízben engedhető meg. Az eddigi díjakra vonatkozólag ugy intézkedik, hogy rendszeres tanulók érettségi díj fejében az eddigi tizenkét korona helyett huszonöt koronát fizessenek. Ismételtes esetén a díjakat újra kell fizetni. A vizsgálati díjakban az érettségien legtöbb munkát végző elnök is részesedjék.

IRODALOM.

„Szívemet hozzád emelem.” Öt évvel ezelőtt dr. Boros György kolozsvári unitárius theologiai dékán ezen a címen női imakönyvet adott ki. A könyv címe azóta fogalomná lett. Jelenti a legszerencsésében megalkotott női imakönyv nevének példányai azóta az ország minden részébe eljutottak, hogy a női szíveket Istenhez emeljék. A mi viszonyaink között nehéz dolog meghatározni, hogy hol kezdődik egy könyv sikere. Dr. Boros György imakönyvről a napisajtó, valamint a protestáns hitfelekezetek valamennyi számottevő organuma nagy sikert jegyzett föl. Elismerték, hogy nagybecsű mű. Tartalmában, stílusában egyaránt kiváló. Bár nem vagyunk híjjával imakönyveknek, ez a mű hamar utat tört magának stílusa segítségével, választékos, egyszerű és mégis vonzó nyelvvel. A közönség nem tekintette unitárius imakönyvnek: megszerette valláskülömbőség nélkül, mert emelkedett, magaslatos imádságaiban, melyek rezgésbe hozzák a szív

hurjait, megtalálta az áhitathoz vezető utat. Az első kiadás már egészen elfogyott. A szerző most második bővített kiadásban adta közre. A szöveg ugyanaz, de a külső forma sokkal szebb, tetszetősebb. Az imakönyv mintegy huszféle kötésű kiadásban jelent meg, melyek mindenike mintaszerűnek mondható. A 2 korona 40 filléres kiadástól a 6, 10, 14 koronás kiadásig szemet gyönyörködtető egész sorozata a könyvkötészet remekeinek, melyekben a könyvkedvelő is örömet lelheti: vászon, selyem, bársony, elefántesont és bőrkötés a legszebb kivitelben. Valóban ideje volt, hogy az annyira kedvelt imakönyv méltó formában kerüljön a közönség elé; bizonyára örülni fog mindenki, hogy a munka ismét kapható. Meg lehet rendelni a szerzőnél Kolozsvárt, valamint minden könyvkereskedésben.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedden, nov. 15. „C” bérlet. Kis pajtás.
Szerdán, nov. 16. „A” bérlet. Boccacio. Csütörtökön, nov. 17. „B” bérlet. Radnóthyne.
Pénteken, nov. 18. „C” bérlet. Szuitán. Szombaton nov. 19. „A” bérlet. Vén leányok.
Vasárnap, nov. 20. d. u. Édes. Esta Lőcsei fehér asszony. Ujdonság.
Hétfőn, nov. 21. „B” bérlet. Czigánybáró.

Színházi hírek. Ma kerül színre Veber Pierre 4 felvonáson vigjátéka a „Kis pajtás.”

Szorgalmasan folynak a színpadi próbák „A lőcsei fehér asszony” című 7 képből álló énekes történeti színműből, melyet Jókai Mór regényéből Faragó Ödön irt. A képek címei a következők: 1. kép: a „Ketterhauschen.” 2. kép: „Regina mea!” 3. kép: „Zsófia.” 4. kép: „A földalatti barlang.” 5. kép: „Egy halott, aki int.” 6. kép: „A várt jutalom.” 7. kép: „Aki a hóhérral is dacol.” Az énekes történeti színmű vasárnap este kerül először színre.

Az igazgatóság megszerezte az előadási jogát Mayer—Förster Vilmos „Diák élet” című 5 felvonásos színművének.

NAPI HIREK.

A Simonffy-utcai kinal fal.

— A pervesztes város. —

— november 15.

A Grausz Mór tulajdonát képező Simonffy-utca 7. számú ház elé a város tudvalevőleg még 1901-ben kőfalat húzatott s ez elébe rakta az árusátrakat.

Grausz minden módon igyekezett a várossal békés uton kiegyezni, ajánlott a frontért 2000 koronát, majd felajánlotta házát vételre, de mindig ridegen visszautasították. Végre is beperelte a várost sommás visszahelyezésre azon az alapon, hogy a Simonffy-utcai piac-köztér, — erre pedig még a városnak sem szabad építenie.

A járásbíróság a keresetet hatáskör hiányából elutasította. A kir. törvényszék fellebbezési tanácsa, mint utolsó fórum, szombaton tárgyalta a pert Harsányi Gusztáv

biró elnökletével. A panaszolt építkezés megtekintése után meghozott ítélet végrehajtás terhével arra kötelezi a várost, hogy a Grausz háza elé huzott kőtálcát s az ez elé rakott sátrakat eltávolítsa s a per költségeket megfizesse. — Kárának megtérítését Grausz külön perre hagyta fenn.

A város tehát elvesztés lett. Az elmúlt éra meggondolatlan építkezései pár ezer koronájába kerül a városnak. Igaz ugyan, hogy a Grausz-féle ügyből felmerülő összes kiadások nem Debreczen városát, hanem Aczél Géza főmérnököt terhelik, mert a közgyűlésen, mikor ez az ügy előkerült, Aczél Géza főmérnök kijelentette, hogy ő kezességet vállal az iránt, hogy a falat nem kell lebontani és ha netalán úgy lenne, az esetben ő minden költséget a magából fedez.

Ime tehát, nem a város, hanem a főmérnök itt a elvesztés és a városnak joga van a főmérnököt ígéretének beváltására kötelezni, mert annak idején ő a végletekig erősködött az építés mellett.

Az ítélet a városházán nagy meglepetést keltett.

— **A polgármester Budapesten.** Kovács József polgármester és dr. Magoss György főügyész hivatalos ügyben Budapestre utazott.

— **Debreczeniek a miniszterelnök ebédjén.** Tisza István gróf miniszterelnök vasárnap a református zsinati tagok tiszteletére ebédet adott, melyre hivatalosak voltak a többi zsinati tagokkal: Domahidy Elemér főispán, Degenfeld József gróf, egyházkerületi főgondnok, Bernáth Elemér táblai elnök, Dávidházy János esperes, Lengyel Imre, Sass Béla.

— **Kossuth Lajos pecsétnyomója.** A Szófiában megjelenő „Vecserna Posta” című újság legutóbbi számában azt írja, hogy egy sumlai paraszt a város közelében levő földjén szántva, egy régi pecsétnyomót talált, amely nem más, mint Kossuth Lajos forradalmi pecsétnyomója. Az ereklye bronzból van, de maga a pecsét a bronztartó közepét ékesítő ovális alakú kőre van vésvé. A véset felső részén K. L. monogram van, ez alatt a forradalom emblémája látható: agyukból, kardokból és szuronyokból megalkotva; az egész fölött pedig Kossuth címerkoronája látható. A pecsétnyomóról minden kétséget kizárólag megállapították, hogy Kossuth Lajos tulajdona volt, aki azt Törökország felé való menekülésén vesztette el. Kossuth ugyanis Sumlán keresztül ment ki Törökországba. A „Vecserna Posta” a lelet történetét elmondva rokonszenves hangon emlékszik meg a magyar szabadságharczról és röviden Kossuth Lajos élet-történetét is elmondta. Hogy az ereklye ki-nek a birtokába került, azt a szófiai újság nem említi.

— **Az adózó vármegye.** Az elmúlt október hóban a vármegye lakossága befizetett egyenes adóban 267,412 koronát, a hadmentességi díjban 7454 koronát, — bélyegjövédékben befolyt, a város fogyasztását is beleértve 30448 korona, jogilletékben 52 korona; dohányjövédékben, a város fogyasztását is beleértve 137,198 korona, határvámjövédékben az egész vámkörzet terület 14,023 korona, fogyasztási és italdobban 27,132 korona, fizetési halasztást a pénzügyigazgató 37, a pénzügyminiszter pedig 35 esetben engedélyezett.

— **A Csokonai Kör felolvasó ülése.** A Csokonai-Kör november 17-én, Csokonai

Vitéz Mihály születése napjának évfordulóján, délután 5 órakor a városháza nagytermében ünnepi felolvasó ülést tart az alábbi műsorról: 1. Nyitány. Csokonai dalmokból összeállította Rácz Károly, előadja Rácz Károly zenekara. 2. Megnyitó beszéd. Mondja Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke. 3. A tihanyi ekhóhoz. Férfikarra átirta Mácsai Sándor, előadja a városi dalegylet. 4. Csokonai szüleitől és szülőházáról. Irta és felolvassa Zoltai Lajos, a Csokonai-kör választmányi tagja. 5. Az esküvés. Férfikarra átirta Mácsai Sándor, előadja a dalegylet. 6. Csokonai kollégiumi pöre. Irta és felolvassa dr. Barcsa János, a Csokonai-kör tagja. 7. Költemények. Irta és felolvassa Szavay Gyula, a Csokonai-kör választmányi tagja. 8. A reményhez. Férfikarra átirta Mácsai Sándor, előadja a városi dalegylet. Belépti díj személyenként 1 kor. — Deák-jegy 20 fillér. A kör tagjai, valamint hozzátartozóik belépti díjat nem fizetnek. Belépti jegy váltható, vagy tagul jelentkezhetni Tóth Béla köri pénztáros gyógyszerárában vagy este a pénztárnál.

— **Sakkverseny Debreczenben.**

Közel két hete folyik már a nemes küzdelem a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben Caissa koszorujáért, mely versenyben városunk legjobb sakkozói vesznek részt. Sajátosságos, de mindenestre örvendetes jelenség, hogy főleg az ifjuság szállott sorompóba és mint azt a verseny eddigi állása mutatja, nagyon szép eredménnyel. Nálunk Debreczenben ez a legelső nyilvános sakkverseny. — Három év előtt ugyan rendeztek jobb játékosaink szűk körben barátságos versenyt, de ebben csak öten vettek részt és így ez a verseny nem dönthette el, hogy Debreczennek ki a legjobb sakkozója. Igaz ugyan, hogy a most folyó verseny sem mutat reális eredményt, mert a meglepetések egymást érik. Szinte minden napnak meg van a maga izgató szenzációja, hogy jóval gyengébb játékos megveri a feltétlenül erősebb ellenfelet, ami azután a „papírforma” biztos favorizálását halomra döntötte. Hiszen megtörtént e versenyen, hogy az egyik vesztesfél azután ellenfelét bástya előny adása mellett megverte. Hogy ezen meglepetésnek tulajdonképpen mi az oka, azt kissé bajos biztosan megállapítani. Szerintem egy részről az, hogy a verseny rendezőségnek ma még nem állottak rendelkezésére olyan anyagi eszközei, hogy már a kitűzött díj anyagi értéke és játékeréje teljes kifejezésére buzdítsa a játékosokat. Mert hát szép dolog maga a dicsőség is, de mégis csak szebb, ha annak valami emléktárgyban is marad némi nyoma. Másrészről pedig, hogy legtöbb sakkozónk a hirtelenében rendezett versenyen minden előzetes training nélkül vett részt. Igaz, hogy ez talán másodrendű dolognak látszik, de mégis számításba jön olyan játékosoknál, akik két-három éve nem játszottak erősebb ellenfelekkel. S talán ez az oka annak is, hogy föltűnő szép játszmat eddig nem igen láttunk, dacára annak, hogy olyan játékosok vesznek részt a versenyben, kiknek már nem egy játszmatját a külföldi sakklapok is közölték. A rendezőséget a vendéglátó Kereskedelmi Csarnokot és a tapintatos versenybírókat mindenestre csak dicséret illeti, hogy ezen verseny rendezése által a sakkjáték iránti érdeklődést felkeltették és az oly régóta nélkülözött sakkör megalakításához megadták az első lökést. Ebben rejlik a mostani verseny tulajdonképeni jelentősége. Mert igazi sakkélet csak megfelelő társaskörben fejlődhetik,

ami azt láthattuk a budapesti köröknél is, melyek ezáltal már több „mestert” is produkáltak és a magyar névnek dicsőséget szereztek. Remélhetőleg Debreczen városa és társadalma ez alakítandó sakkört a megfelelő támogatásban fogja részesíteni és így remélhető, hogy ez a nemes sport nemsokára Debreczen legkedveltebb és legelterjedtebb játéka lesz, ami erkölcsi szempontból is megbecsülhetetlen lenne. K.

— **Hajdumegye egészségügye.** A vármegye területén az egészségügyi állapotok elég kedvezőek voltak, sokkalta jobbak, mint szeptember hóban. Járványos betegségek közül a roncshaló toroklob előfordult 6 községben, összesen 9 esetben, halálozás nélkül. Vörheny 3 községben fordult elő, Nánáson, Szoboszlón és P.-Ladányban. A nánási vörhenyjárvány októberben emelkedett s 46 újabb megbetegedéssel szaporodott. A három községben vörhenyben összesen 9 gyermek halt meg. Hasihagymában 24 betegülés volt 6 községben, 5 halálozással. Ongyilkosság 2 ízben fordult elő.

— **Debreczen város naptára,** a melyet Vecsey Imre főjegyző szerkeszt s amely a múltból, mint kitűnően és megbízható adatokkal tájékoztató helyi naptár ismeretes, az idén szinten megjelenik — A díszes kiállítású, gazdag tartalmu nagy naptár erős, kemény és díszes kötésben már e hó végével megjelenik s a tájékoztató helyi adatokon kívül bőségesen nyújt szép irodalmi részt is remek illusztrációkkal. A hivatalokban s magánosoknál egyaránt nélkülözhetetlen naptár ára gazdagabb tartalma s nagyobb terjedelme dacára most is csak egy korona lesz.

— **Bacsányi hamvainak hazahozatala.** Egy idegenben porladó, régi elfelejtett magyar költő, Bacsányi János hamvainak hazahozatala végett fordult Horánszky Lajos orsz. képviselő az Országos Irodalmi szövetséghez. Sokan vannak a nagyok, akik iránt az utókor hálnak mutatkozott, csak Bacsányi hamvai nyugosznak távol a hazai földtől, a linzi temetőben. Hazafias melegséggel üdvözljük tehát Horánszky Lajos kegyeletes mozgalmát és hisszük, hogy a magyarság hálás megemlékezése méltónak mutatkozik Bacsányi uttörő érdemeihez.

— **Egy urnó halála.** Id. Novelli Edéné szül. vajdahunyadi és felsőszilvási Dragota Anna f. évi nov. hó 13-án, éjjel 12 órakor életének 67-ik, boldog házasságának 44 ik évében hosszas szenvedés után, a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt.

— **Uj doktor.** Folyó hó 5 én avatták jogtudományi doktorrá a kolozsvári tud. egyetemen Balogh Béla kir. járásbírósi aljegyzőt.

— **Fellebbezés a juhlegeltetés ellen.** A juhtartó gazdák ama kérelmét, hogy a Hortobágyon juhok is legeltethessenek, tudvalevőleg a tanács úgy engedte meg, hogy az Árkos folyón túl levő földterület s ezen kívül még 1000 holdnyi területen legelhesse juhok. Az utóbbi 1000 holdnyi területnek juhlegeltetésére való átengedését a gazdasági bizottság nem javasolta s épen ezért tegnap a tanács határozata ellen Szentessy János, Polgári Bálint, Jóna János és István, Kertész István és Polgári József fellebbezést adtak be.

— **Katonai kinevezés.** A király Schlichtner Miksa 39-ik ezredbeli főhadnagy-számvivőt II. osztályu százados-számvivővé nevezte ki.

— **Jószágirtók figyelmébe.** A hirtelen beállt kedvezőtlen időjárás folytán felhívtnak a jószág tulajdonosok, hogy jószágait e hét hét folyamán a Hortobágyról — nagyobb károk elkerülése céljából hajtsák haza. Mezőrendőrkapitányság.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásuk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Albert Róza ev. ref. 5 hónapos, Erdős Károly izraelita 40 éves, Novelli Edéné Dragotta Anna r. kath. 66 éves, Kis Róza ev. ref. 16 hónapos, Lakatos Róza r. kath. 4 éves, Kajosa Róza ev. ref. 17 hónapos, özv. Kecskés Jánosné Harsányi Juliánna ev. ref. 66 éves magánzónó, Patasi Mihály ev. ref. 3 hónapos, Huszti Juliánna ev. ref. 1 napos csecsemők, Csernáth Kosár Márton r. kath. özv. Budaházi Péterné Pál Erzsébet ev. ref. 74 éves, Nagy János r. kath. 4 éves.

— **Gyilkosság táncz közben.** A temesmegyei Szilasközségben tegnap. vasárnap délután meggyilkoltak egy legényt. Táncz közben esett meg, zsokra, tánczra mentek a szíasi oláh legények, amikor Rikicán Áron észrevette, hogy egy fekete szemű fáta, ép az, akit ő szeretett, szívesen és barátságosan beszélget egy másik legénnyel Kirnu Péterrel. Rikicán szemrehányást tett a leánynak, ez azonban ügyet sem vetett reá. A mellőzött legényben dult. fult a harag. Egy ideig nézte a tánczot, de amikor az ő szerelmese is kiállt egy tánczra Kirnu Péterrel, akkor már nem tudta tovább türtöztetni magát. — Visszafurakodott a tánczoló közbe és valahogy meglökte a leányt. Kirnu ezért rászólt. A szóváltás mind hevesebb lett, míg végre Rikicán kirántotta övéből élesre fent kését és azt Kirnu Péter mellébe döfte. Magasra szökött fel a vér az áldozat melléből, aki ott vérzett el a tánczhelyen. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

— **Halálozások.** Hajdumegye területén az elmúlt hónapban elhalt 380 egyén, halvaszületett 35 gyerek. Az elveszülettek száma összesen 594 volt, így a szaporulat 229 volt.

— **Kérje mindenki a 388. számú telefont.**

A református zsinat.

— november 15.

Tegnap folytatta tanácskozásait a ref. zsinat Bánffy Dezső báró és Kun Bertalan püspök elnöklése alatt. — Miután Sass Béla fölölvasta a jegyzőkönyvet, Kun Bertalan püspök tudtul adta, hogy Vay Béla báró főgondnokot betegsége gátolja a további tanácskozásokon való részvételben. Helyét ennél fogva Bernáth Elemér legidősebb gondnok tölti be, míg Bernáth helyébe Miklós Odön póttagot hívják be.

Bánffy Dezső báró jelentette ezután, hogy a szombaton megválasztott öt bizottság tegnap megalakult. A lelkészválasztó bizottság elnökéül Baksay Sándort, előadója Süss Bélát választotta; a törvénykezési bizottságnak elnöke Vécsey Tamás dr., előadója Mórocz Kálmán lett; az iskolaügyi bizottság Fejes Istvánt választotta elnökéül, Radácsi Györgyöt előadójaul, a kérvényi bizottságnak Sárközy Aurél lett az elnöke, előadója pedig Nagy Károly; végül a napló-bíró bizottság elnökéül Garzó Gyula előadójaul Czinke István választott meg.

A zsinat ezután megint folytatta az egyházalkotmányi és az egyházügyi bizottsági tagok választását.

Az elnök aztán előterjesztette azt a tárgyalási ügyrendet, amely 1891. évi zsinaton érvényben volt. A zsinat az ügyrendet a most folyó tanácskozásokra is alkalmazhatónak találja és egész terjedelmében elfogadta. Ugyiszintén hozzájárult a zsinat a konvent által előterjesztett tárgysorozat-tervezethez.

Bánffy Dezső báró — a holnapi napi-

rend megállapításával kapcsolatosan — szükségesnek tartja, hogy mindenekelőtt és sürgősen az adózás kérdésével foglalkozzék a zsinat. Ennél fogva — tekintettel arra, hogy az adózás kérdése esetleg kormányintézkedéssel vagy törvényhozási teendőkkel van kapcsolatban, — indítványozta, hogy holnap elsősorban a törvénytervezetnek az adózásra és általában a pénzügyi kérdésre vonatkozó része tárgyalassék. A zsinat az elnök előterjesztéséhez hozzájárult. A zsinat ülése ezzel véget ért.

A két ujonnan megválasztott bizottság nyomban azután megalakult. Az egyházi adóügyi bizottság elnökéül Bartók György dr. püspököt, előadójaul Kenessey Bélát választotta meg; az egyházalkotmányi bizottság elnöke Degenfeld József gróf előadója Baksay Lajos dr. lett. A tanácskozással holnap délelőtt folytatják.

Délután két órakor lakomára gyűltek össze a zsinat tagjai a Hungária szálló nagytermében. Az első felkészítőt Antal Gábor dunántúli püspök mondta. Utána Baksay Sándor püspök a zsinat elnökségét, Bernáth Elemér főgondnokhelyettes pedig gróf Tisza István miniszterelnököt élte.

TÁVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

— **Megkezdődött a harcz.** —

Budapest, november 15. A képviselőházban ma reggel 9 órakor a Kossuth-párt értekezletet tartott mai ülésén követendő magatartásra és taktikára vonatkozólag.

Az értekezleten felkérték Thaly Kálmánt, hogy szólaljon fel napirend előtt.

A házban Perczel Dezső elnökölt.

Napirend előtt Thaly Kálmán szólalt fel. Azt hiszi, hogyneki joga van arra, hogy Tisza akcióját szövege tegye és felkérje Tiszát, hogy a kormány az indítványt a napirendről vegye le, amely egy adózás és végzetes küzdelemre ad alkalmat.

Az ellenzék becsületesen megtartotta szavát, a kormány a hivatalos lapjában pedig folyton az obstrukcióról írt, pedig senki sem gondolt az obstrukcióra. Közben jött a bomba, az ugrai levél, amely a csendes kedélyeket felzavarta.

Ennek semmi értelme sem volt. Azután előállt Tisza a házszabályrevízióval, amely ugylátszik Tiszának olyan gondolata, amely nem engedi nyugodni.

A Kossuth párt nevében tiltakozik az indítvány ellen és kijelenti, hogy pártja az indítvány ellen végéig harczol.

Tisza István nyomban válaszolt. El akarja oszlatni a félreértéseket.

Lengyel Zoltán: Tiszánál ezt csak Schwarzer teheti!

Tisza István: Májusban azt mondta, hogy ha az ujonczlétszám javaslatot keresztül engedik, eláll a javaslatról.

Az ellenzék azonban obstruál és obstrukciós jellegű mozgalmakat mutatott.

Lengyel Zoltán: Nem igaz!

Tisza István: Eötvös Nagykörösen kijelentette, hogy 40 elszánt embere van az ellenzéknek, mely minden perczen kész obstruálni. Ha ez nem történt volna, nem állott volna elő indítványával.

Felhívja Thaly Kálmánt, ujtssa meg márcziusi békeszövegét és az ellenzék adjon biztosítékot, hogy nem fog obstruálni, akkor visszavonja indítványát.

Tisza beszédét óriási zajban mondhatta csak el. Néha perczekig nem tudott szólani az ellenzék folytonos közbekiáltásai miatt.

Ugron Gábor kijelenti, hogy látja miszerint Tisza harczot akar. Jól van, legyen harcz.

Minket eltiporhat, de fél, hogy Thermophilé sorsára jut. Nem hisz Tisza szavának, mert azt több ízben megszegte.

Eötvös Károly reflektál Tisza szavaira. Kijelenti, bárholnan merítette Tisza a rá vonatkozó állításait, az valótlan, hazugság.

Tisza István csak annyit felel Eötvösnek, ha azt meri mondani, hogy én nem mondok igazat, akkor ő skrupulusokon felül vagy alul áll.

Eötvös: Tisza viselkedése egy fatalemler henczegése.

Ezután rátértek a napirendre.

Eötvös hatalmas beszédet mondott az indítvány ellen.

Ezután szünet volt.

Az erőszakos indítvány bejelentése.

Szünet után Dániel Gábor benyújtotta az erőszakos napirendi indítványt.

Az indítvány azt mondja, hogy a 21-es bizottság megválasztása előtt ideiglenes, csak 1 évre szóló hatálylyal módosítsák a házszabályokat. — A képviselőház kellő időben letárgyalhassa, az 1904-ik és az 1905 dik évi költségvetést, — az ezzel kapcsolatos dolgok az indemnitás, a Horvátországgal kötött pénzügyi egyezményt, és a változatlan ujonczlétszámnak 1905-re való megszavazását.

Az indítvány szerint csak 2 szónok beszélhetne. Az elnöknek joga lenne a képviselőktől, kik a tárgyalást zavarják vagy engedetlenek az elnöki intézkedéssel szemben, őket a házból kitiltani és a kitiltás ideje alatt képviselői fizetésüktől megfosztani.

Rákosi Viktor: A szabadelvű párt kassza javára!

A tárgyalás addig meg nem szakítható, míg a javaslatot részleteiben is le nem tárgyalják.

A javaslat 50 képviselőnek indítványára minden vita nélkül egyszerű szavazással elfogadható.

Az indítványt Apáthy István, Vojnich Oszkár, báró Dániel Gábor, báró Podmaniczky Frigyes írták alá.

Udvarny Ferenccz beszélt a javaslat ellen.

Zárt ülés.

Udvarny beszéde alatt az ellenzék zárt ülést kért.

A zárt ülésben felszóltak Rakovszky István, most pedig báró Kaas Ivor beszélt.

A zárt ülés beláthatatlan időig el fog tartani.

Budapesti árutözsde.

— nov. 15.

Buza őszre	—
Buza tavaszra	1037—
Rozs őszre	889—
Rozs tavaszra	—
Tengeri őszre	802—
Zab őszre	762—764
„ tavaszra	722—

VEGYES HIREK.

* **Az elrabolt menyasszony.** Nagy vigasságra, két szerető szív nászünnepe ségre készültek csütörtökön a községben — mint edelőnyi levelezőnk írja. A község egyik szép leányzója tartotta volna esküvőjét egy derék legénnyel, ifj. Tokaji Mihálylyal. A vőlegény tekintélyes gazda fia, ősi magyar szokás szerint gondoskodott a multság jókedvének biztosításáról. Kellő számú literekkel vásárolt össze jófajta bort és megfogadta a cigányokat is, sőt hogy lekösse magához a bandát, előleget is adott a primásnak. A nagy nap előtti estén nagy szomoruan, sirva megjelent Tokaji Mihálylyal a menyasszony édesanyja. Meglepő és szomorú esetet hozott Tokajiék tudomására. Nevezetesen azt, hogy a leányt előző éjjel kocsin megszöktette valaki. — Hogy ki a szöktető Don Juan, azt nem tudja, de a lakodalom nem tartható meg. A vőlegény szomorkodott egy ideig, majd gondolt egyet és azzal vetett véget szomorú vőlegénykedésének, hogy a hűtlenné vált menyasszonyt bepörölte a bíróságnál. Kö-

veteli lakodalomra vásárolt bor árát és a cigárának adott felpénz megtérítését, mert ugyan melyik cigány adná azt vissza. A két fiatalból így házastárs helyett pörös ellenfél lett.

* **Alarczos rablók.** Vakmerő rablógyilkossági merénylet történt a hunyad megyei Valeamáré községben. Tegnapelőtt este 10 óra tájban felzörgötték Hexner Dávid odaváló kereskedőt, hogy egy zsák búzát hoztak eladni. Hexner kiszólt a zörgetőknek, hogy hozza el reggel, de az illető azt felelte, hogy sürgősen kell a pénz, mert hajnalban el kell utaznia. Hexner erre mitsem sejtve, kiment az üzletbe s kinyitotta az üzlet ajtaját. Ebben a pillanatban három bekormozott arcú parasztember ugrott be az üzletajtón, kik közül az egyik torkon ragadta a megrémült kereskedőt és pénzt követelt tőle. Hexner szabadkozott, hogy alig egy pár forint van a házban, mire a másik rabló fejbeütötte a kereskedőt, aki az útától összeesett. A rabló azután az árasztal pénzfiókjához ugrottak s azt kezdték fessegetni. A zajra felébredt Hexner 16 éves fia, aki rosszat sejtve kiugrott az ablakon keresztül az udvarra és segítségért kezdett kiabálni. A rablók, akik ekkor már a pénzesfiókot kiszakították, az ott talált pénzt magukhoz véve az ajtón keresztül elmenekültek. A lármára előfutott szomszédok a leütött kereskedőt vértől borítva eszméletlen állapotban találták. — Az előhívott orvos már csak a beállott halált állapította meg. — Még azon éjjel értesült a csendőrség az esetről s a gyorsan fogamatba vett nyomozásnak meg is lett a kellő eredménye, amennyiben sikerült is a tetteseket Moldován György, Buresku János és Buresku Tódor odaváló lakosok személyében kideríteni és letartóztatni.

A „Budapesti Leányegyesület” karácsonyi kiállítása.

— november 15.

Van Budapesten egy egyesület, melynek szerényhangzású neve igen sok törekvést, igen sok munkakedvet, sőt fiatal éveire való tekintettel azt mondhatni, hogy igen sok eredményt is rejteget. A „Budapesti Leányegyesület” az, mely mint egy három évvel ezelőtt alakult arra a célra, hogy tehetséges uri leányok nyújtsanak módot a szegény leányoknak önálló életpálya teremtésére. Nem feminista egyesület a szó szorosabb értelmében, nincsenek utopisztikus céljai, csak éppen kenyert akar juttatni azoknak, kiktől a sors megtagadta még a kenyér keresés eszközeinek a megszerzését is. Kenyert és nem alamizsnát. Nem az éhség pillanatnyi kínját akarja csillapítani, hanem saját lábára akarja segíteni a szegényt. Így ma már több, mint százra rug azoknak a rossz sorsban született leányoknak a száma, kiket az egyesület különböző életpályákon neveltet. Vannak közöttük, kik szabónéknak, varrónéknak, hivatalnoknak, de vannak olyanok is, kik orvosnak, tanárnak stb. készülnek. A vidékről a fővárosba szakadt tanuló leányok elhelyezéséről gondoskodik részben teljesen ingyen, részben fedezve a fenntartási s tanulási költségek egy részét.

S egy távoli, ha nem is közel jövőben megvalósítható, de idővel bizonyára elérhető vágya az egyesületnek egy állandó leány otthon megteremtése az ilyen, vidékről a fővárosba szakadt leányok számára, ahol azok ellátást s felügyeletet találnának. Az egyesület, vagyonának s sajnos elég

fogyatékos jövedelmének szaporítása, a karácsonyt megelőző héten vásárt rendez a fővárosban. Magyar vásárt. Eladásra kerülne ezen a vásáron mindaz, ami magyar kéz, a magyar urleány kezének munkája. Helyet találna ezen a vásáron épugy az újabb fajtájú magyaros kézi munka s a régi magyar kézi munka kopíja, mint az, amely nem magyar ugyan, de Magyarország egyes vidékein divatos, amelyet tehát mégis hozzáfűz egy szál a magyarsághoz.

Helyet találnának a különböző vidéki népviseletbe öltöztetett bábuk, hálósobák, játékszerek, rajzok és festmények, amatőr fényképek, használati és dísz tárgyak, dobozok stb. Már ebből a rövid s csak példálódzó felsorolásból látni való, milyen tere nyílik itten hölgyeinknek nemcsak a jótékonyág gyakorlására, de izlésük, tehetségük kimutatására is. A Budapesti Leány egyesület vezetősége azért sok bizalommal fordul asszonyainkhoz, s leányainkhoz, járuljanak egy-egy saját készítményü tárggyal a karácsonyi vásár sikeréhez.

Bármely csekély adományt szívesen fogad az egyesület. A kik éppenséggel semmi hajlandóságot nem éreznek magyar izlésű tárgyak készítéséhez, más fajtájukat is küldhetnek, melyek a kiállítás egy külön osztályában fognak elhelyezésre kerülni.

A beküldött tárgyakat művészekből álló zsűri bírálja meg, s a kiválóbbakat díjakkal és oklevelekkel fogja kitüntetni. A vidékről beérkező tárgyak számára az egyesület külön díjakat állapított meg, melyekre csakis vidéki hölgyek pályázhatnak. A tárgyak a készítő nevével ellátva f. évi decz. 12 ig bezárólag a Budapesti Leányegyesület címére (V., Zrínyi-utca 7.) küldendők. — Részletes felvilágosítással szívesen szolgál az egyesület.

REGÉNYCSARNOK.

Bosszu ?

Irta: **Becsky Klára.**

— Üljetek le, urak, hallani sem akarok távozásról. Nagy napom van nekem ma. Tíz év óta sohasem mulasztottam el megülni, csak természetes, hogy a tizedik évfordulót emlékezetessé akarom tenni. Eddig csupán az öreg Balázsszal poharaztuk át ezt az éjszakát. Vagy mit is beszéltek, dehogyan is kettesben. Hármashatban. Engedj meg, drága, jó feleségem, hogy megfedlekzedtem rólad, pedig a te jelenléted nélkül az egész nem ér egy fakóvát sem.

A halálsápadt szöke asszony úgy nézett rá arra a kegyetlen ember-koloszszusra, mint az őzike néz, mikor golyótól találva összeesik s a vadászkutyák rárohannak.

De Balajthy Sándornak nem élt szívében az irgalom. Olyan volt az arcza, mintha bronzból öntötték volna, nem változott az meg egy hajszálynit sem. Az ilyen embereknek nincs szíve, vagy bronzból vannak belől is.

— Üljetek le, urak. Elmondom, miért nevezetes nekem ez a nap. Ma mult tiz esztendeje, hogy Berentey Laczit lelőttem.

Rázsonyi Balázs törülgetni kezdte a szemét nagy, kékkoczkás zsebkendőjével s tőle telhető érzékeny hangon mondta:

— Jó barátom volt az apja. Kár volt a fiúért. Még gyermekkorában neki szántam a lányomat...

Balajthy be sem várta az öreg Balázs mondokája végét, szinte türelmetlenül vágott közbe:

— Véletlenül történt. Hiszen tudjátok, hogy fölmentettek a szándékos emberölés vádjá alól. Miért is öltem volna meg akarattal? Tudjátok, hogy ugy szerettem, mint a gyermekemet. Ugy is bántam vele. Akárhányszor a térdemre ültettem a feleségemmel együtt s hőcözgöttem őket, — hiszen gyermek volt mind a kettő. Igazán haragudtam a természet törvényére, hogy lassanként legénynyé serdült.

Az öreg Balázs megint közbeszólt:

— Kár érte, hogy nem maradt mindig gyerek.

— Bizony kár. — Ha tudnék sirni Isten ugyse megsiratnám. A feleségem sokszor megsíratta, talán mindennap is. Hát persze. Ő többet vesztett vele, mint én, neki játszótársa, később barátja, titkárja, bizalmasa volt. Ugy-e drága, jó feleségem?

Az asszony halotthalványan, merev vonásokkal ült helyén.

Könye hullása is megállott s a cseppek úgy ragyogtak szemében, mintha gyöngyszemek lennének.

— Áldott jó asszony, most is siratja még szegényt. Miért is, hogy éppen én vagyok a gyilkosa? Vagy a végzet akarta így? Emlékszem rá most is, hogy sehogyan akartam akkor arra a helyre állani. Balázsnak kínáltam erőnek-erejével. Akkor talán meg sem történt volna a szerencsétlenség.

Balajthy ránézett az öreg Balázásra, de az most hallgatott. Aztán folytatta tovább:

— Nem én vagyok a hibás, de higyjétek el, hogy nagyon bánt érte a lelkiismeret. Egy félesztendeig nem fogtam utána fegyvert a kezembe, pedig tudjátok, hogy egyetlen gyönyörűségem a vadászat. Ez okozta akkor is a bajt. Egész nap vadásztuk a bérczet. Hatalmas medve volt a hajtásban, de sohasem került puskacsó elő. Régotha vágytam rá s irigyeltem volna, ha más teríti le. Ott álltam a gerinczen a nyereg mellett s tudtam, hogy a völgyből jövő nagy vadnak ott kell átváltani. Valami csodálatos láz fogott el, de nem vadászláz. Most már tudom, hogy a tragédia előérzete volt. Akkor még arra magyaráztam, hogy a medve lelövését érzem. A hajtók még jó messzire voltak, héberkorba tévedt felém egy-egy kurjantás, de én már feszülten figyeltem a legkissebb neszre. Szinte bosszankodtam, annyira vert a szívem. Szégyenkeztem, szidtam magam s hiába szorongattam a puskám agyát, a kezem egyre remegett.

(Folyt. köv.)

Bármely fénykép után

életnagyságu képek

a legsikerültebb kivitelben megrendelhetők csak 3 frt.-ért

HARMATHY PÁL

Antiquárium üzletében

Füvészkert-utca 14.

Boldogul a kis iparos,

ha úgy mint Krausz Mór cipész szép és tartós áruval pontosan kielégíti a közönséget.

Krausz Mór cipész kitűnő cipő készítményeből dus választéku cipőraktárt rendezett be Piacz-utca 34. sz. a., a főposta tözsomszédságában. Városunk hazafias közönsége nem fog csalódnai, ha megrendeléseivel ezen törekvő iparost támogatja, mert

pártolni kell a hazai ipart.

Mértékszerinti megrendelések és javítások gyorsan és pontosan teljesíttetnek. Férfi, fiu- és gyermek cipők nagy raktára.

Köhöges, rekedtség s hurut ellen

RETHY-féle

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félet fogadjunk el.

Kitűnő asztali ó-bor!

GYÖRFFY ALADÁR ur termése.

Ezerjő ó	30 kr.
Rizling ó	36 kr.
Ringling ó 4 éves	40 kr.
Aradvidék ó, finom	30 kr.
Magyarádi ó, kiváló	38 kr.

Kitűnő Ménesi, Vörös, Aszu, Burgundi, Muskotály, Leányka, Bakator bor; eredeti orosz Káván tea, valódi Angol, Ananász, Jamaika, Demamar, Cuba, Brazíliai rum.

Absinthe, Allasch, Altvater, Chartreuse, Maraschino, Vanília, Kárpáti keserű, gyomor keserű, Dió keserű, Angol keserű, Császárkörte, Rostopszin. Kiváló egészségi barack likőr, Szerémi Borovicska állandó raktára.

MERKLI FERENCZ,

fűszer, csemege és borkereskedése.

Fűvészkert-utca 14.

Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város
Főispánja.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén 1 (egy) kiadói állás fog választás útján betölteni, mely állás évi 2000 korona fizetés és 400 korona lakpénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok, akik erre az állásra pályázni kívánnak a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeket hozzám, mint a kijelölt bizottság elnökéhez folyó évi november hó 25. napjának délelőtt 12 óráig annyival inkább nyujtsák be, mert a későbbre érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresendő állásokra is pályázatot nyujtunk.

Debreczen, 1904 november 8.

Domahidy Elemér,
főispán.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

raktárunkat, saját házunkba

Kossuth-utca 5. sz.

főzletünk emeti helyiségeibe helyezték át.

A még raktárunkban levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épületvasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban

a legjutányosabb árban kaphatók:

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett.

Hirlap-
elárusítók

felvételnek

a „Debreczen”

elárusítására

a városi
nyomdában.

Városház,
keresztépület.

Akarja Ön a meghűlést kikerülni?
ugy hordjon

Storm Slipper sárczipót

BOSTON Rubbel Shoe Co.-tő

Bostonba U. S. A.

A bostoni Storm-Slipper könnyűségénél és elegáns formájánál fogva előnyösebb valamennyi nehéz sárczipónél, mert ezek óvják a lábakat a nedvességtől s kellemes viselni is

Figyejenek a védjegyre.

Ártható Debreczenben: Kállai Lipót, Fekete Jakab, Fenyő Sándor, Mandel Lipót és Borsos-Katánál.

Nagybani eladás

Wellisch Frankl & Co.

Wien I. Fleischmarkt 14.

Apró hirdetések.

KABÁN a főtéren egy ház, bármiféle üzlet-helyiségnek megfelelő örökös áron eladó. Cim a kiadoban.

GYAKORLOTT varróleányok azonnal felvétet nek. Zádor Lajos nőruha készitési műter mében.

Az 1895. évi kairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállásokon **dsz- oklevéllel s arany éremmel kitüntetve**. Orvosi tekintélyek által kipróbált s na- yobb kórodákban kitünő sikerrel hasz- nált külszer:

REUMA-SZESZ és ERŐ FLUID

biztos s kiváló gyors hatása a test bár- minemű csúzos bántalmi, u. m. **köszvény, csúz, reuma, ischias, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb esetek- nél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejfájást 5 p. alatt megszüntet

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: Török Jó- zsef gyógyszerárában, Király-utca 12, valamint dr. Egger A. gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula

gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely 11. szám.

Ugyszintén: Debreczenben Miha- lovits Jenő, dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla, Szilcz Ferencz gyógyszerészeknél.

100 gr. finom válogatott tea **sütemény**, 10 gr. finom Mandarin, vagy király keverék tea 1 nagy üveg 70/100 literes legfinomabb tea rum

összesen 1 frt

Molnár Jenő

fűszer-, csemege- és borkereskedésében
Debreczen, Szent Anna-u. 36

Megrendelések házhoz szállítatnak.

Telefon szám 388.

Telefon szám 388.

1 liter
Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Fentartva

Halász Nándor

ékszerész

karácsonyi

hirdetésének.

Feltűnést keltő árak!

Védjegy: Turul madár.

Védjegy: Turul madár.

Női czugos bőr cz. 240 f. Nemez béléssel 260 frt.

Férfi erős czugos czi- pő szines v. betétes 250 frt.

Gyermek czipő fűzős v. gombos 90 krtól

Női nemez egész czipő, körül bőrrel, fűzős v. gombos. 180 frt.

Női fűzős czipő 280 f. Nemez béléssel 3 frt.

Férfi hegymászó czipő 3 frt. Triko béléssel 375 frt.

Leányka czipő fűzős v. gombos 160 frt.

Női nemez fél czipő, kö- rül bőrrel, fűzős vagy czuggal 130 frt.

Női gombos czipő elegáns és tartós 3 frt.

Férfi boka bőr 425 frt. Fűzős 450 frt.

Női nemez fél czipő bőr talp és sarokkal 1 frt.

Női posztó fűzős czipő körül bőrrel bárán- ybőr béléssel 450 frt.

Női boka bőr fűzős 375 f. Elegáns gombos 4 frt.

Férfi borjubőr posztó 375 frt. betéttel 3 frt.

Férfi nemez fél czipő bőrtalp és sarokkal 120 frt.

Női sevro fűzős cz pő bárán- ybőr béléssel elegáns 550 frt.

TURUL

= Különlegesség! =

„Goodyear Welt.“

Amerikai borts!

czipőgyár részvénytársaság főraktára:

DEBRECZEN, Piacz- utca 50. szám.

==== Miklós-utczával szemben. ====

